

ACC. N:R M. 12850:1-9.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *O. Appelqvist, Jämskävinge*
 Härad: *Listra* Berättare: " " "
 Socken: *Jämskävinge* Berättarens yrke: *f.d. kantar*
 Uppteckningsår: *1953* Född år *1874* i *Jämskävinge*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Allmogens sittmöbler. s. 1-9.

LUF 94.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 12850:1.

I de gamle ryggstugorna var det
s. h. bänkar vid sidorna där sädar
na finge plats, ty det fanns även
bord, bryr och skänk, pant, soffor
och commod, därtill några hengjor-
da träbenstolar med ryggstöd.

Min mor som var född (1839) och upfo-
rstat i en ryggstuga som var byggd
1794 har berättat att de olika namnen
på bänkar voro gallbänken, södra
bänk, norra bänk och ungbänken.
Gallbänken var den längsta, så att
man ordspråkligt sade om något
längre försmål, var så långt
som en gallbänk. Barren eller drän-
gen lägg i denna. Bänken längs mur-
ningen-ungbänken nyttjades mer än
dels av Bringvandrande folk till logi.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lup.

94.

1

Den ungefärliga tiden när de gamla
moderna möblerna undanträngdes
av nyare och mera moderna är
så vitt jag iakttagit upp mot
från 1840 är, det gick så till att
man ändrade sitt möbelsmakande
seint. På en auktion såltes hem
en sak en gång och en annan
en annan gång och så finge de
gamla föräldrade ut på bedräer
hem. Några händelser fanns ej för
70 år sen och ej heller byggvästerg
gen. Det var som föddes i medrens
1860, men var redan då i Ästra Ble.
Kungö har funnit byggvästergens hem
för 70 år sedan, men eller mindre väl
behållna. Stenlön på ha flyttats
för eftervärldens räkning.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2

ACC. N:R M. 12850:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3

Orsaken varför de gammeldags möbberna utbyttes mot nya mera moderna är ju ett relativt begrepp.

Riktorn en kusägare kommit så långt ut han orkade med att räd färga sitt hus, så smittade detta på granne som han orkade gjorde lika lätt när han såg vilken skönheten var, så också med den inre möbleringen. Han köpte efter råd och lägenhet en ny sak i sänder och denna tydligen frägar ännu. I en bruksamhälle skall fram ha ett piano, en ougl dagar i en gammal sak kan ju möjligen duga om den är mycket gammal och väl värdad och får då gå under namn av antikitet. Så duga ett gammalt skåp till att hänga på en vägg.

3

Fallar ju av olika slag
och olika storlek. De var alla hem-
magjorda. Men en det funnits "konst-
färfarna män" är då säkert och
därtill endast gagnat sitt inne-
boende trille och anlag, ty lär-
domsutåtten fanns ej. När är de i
våra dagar som gör efter? En
vändig mjölkspan kunde dock vem
som helst slå ihop. H. st. hål
korrades på baksidan av en trä-
bit med en ett tums eller 7/8 maware
något snedt så en bevar. Konna en
luta utåt med tju. På fanns det un-
gefär likadant gjorda för en gag-
nas inom hus, men dessa ägnades
lite mer omsorg om och avrundades
samt fördjupades i sätten något.

ACC. N:R M. 12850:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5

Brudparar fann ju på de större
bondgårdar, och dessa har någon
man snickare tillrat ihop. De
voro ju också stoprade och
beklädda med något tyg. Det
finns ställen där sidorna för-
vares som minne. Någon gå-
mas de ej, ty vigeln ske under
lagligt ärtingen i kyrkan eller
någon gång i prästgården.
Lå finns det även träbenstolar
med ryggstöd och även sidokar-
mar. De kunna vara enkla, men
efta smidade och med etskurna
såväl äratal som beqväm elrehol-
staver av massiv. Små fallar an-
vändes för husmodren under vissa
inom husqromål då fötterna vilade på en
bänk.

ACC. N:R M. 12850:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6

Husfadren hade visserligen sin
bestämda plats vid bordet och sin
egna stol, men av de källor jag
förfrågar över var den ena stoles
lika med de andra och präster
fick sitta frän och det bar sig
för tillfället. Det var treben-
stolar med ryggstöd. Dessa
stolar saknade träslår, skåp-
slat d. v. s. träslaget var merän-
dels al som var färdigt att arbeta
med. Stolarna voro smälade.
Det finnes ju smälade, men det
har skett av nya ägare. Vad smi-
derierna beträffar voro de endast
namn och årtal. Barnstolar fun-
nos avsedda för barn som ännu
ej kunde gå ordentligt.

6

ACC. N:R M. 12850:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7

Deessa barnstolar voro försedda
med bejul och dessa voro brida
hvara på alla håll, så att var
och biktet hvar barnungen ville
hän så bar det i väg. Mycket
var ett hål att stoppa in barnet
i och själv kunde han ej
komma därifrån. Det fanns även
en sorts stolar, om man ville kalla
dem så, som hängdes med en
stång i taket, och som barnet
kunde gungas i. Modren hade ennat
att göra än ha barnet i bröstet.

Sammangjorde gungstolar han ja
ej sett och gungstolar med fjä-
brar var av amerikansk modell
och för så vitt jag vet äro
tillverkade i Amerika!

Det har funnits stolar vars sits
bestod av flätad kalling. Dessa
stolar voro fyrkantiga och ej av
samma modell som pinnstolar.
Dessa senare hade 7 st. fjärrer som
kyggstöd, och naturligtvis fyra ben.
De äro fabriksstierverktade, och
fjännarna svarvade. Träslag är van-
ligt björk. Träsäten är nägot
utformad efter sad som fordras
i sittande ställning. De äro fa-
briksmålade i valnöt eller och bara
beträde. I min barndom fanns så-
väl stoppade stolar som med
spiral fjädrar. Pinnstolar till-
verkas i Lönboda, men de äro
nog omödrarna, så att de näste
beställas i förväg.

De möbler som gjordes i äldre tid
var visserligen tillverkade av
män som var vana att hantera
tyvel yta och såg och krusades för
timmermän eller snickare. Stolar som
tillverkades voro merendels med
fyrkantig sits utan någon som
hålst utskottning. Några s. k. fjänne-
stolar fanns ej utan de äro ut-
sär yngre datum och sommo
i brukt för snart hundra år sen.
Merda min länge levnad har jag ej
sett initialer som angår tillverkare
av stolar, men däremot för delar
blocken. Alu Bengtson Skallandsböda
född 1870. död 1892 var en snickare som
ägnade sin mesta tid med både mö-
belsnickeri och Timmerarbete.